

ROZDZIAŁ 5, ETAP 1 – NOWORODEK

Szczepienia ochronne

W celu poprawy odporności dziecka, poczynając od okresu noworodkowego, należy stosować szczepienia. Realizacja kalendarza szczepień w Polsce ma charakter masowy lub indywidualny.

Szczepienia masowe i indywidualne są realizowane na podstawie Programu Szczepień Ochronnych na dany rok, będący załącznikiem do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego, który zgodnie z obowiązującą *Ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* powinien być opublikowany do dnia 31 października roku poprzedzającego realizację danego programu.

Każdy zdrowy noworodek, którego rodzice wyrażą zgodę, w ciągu pierwszych 24 godzin życia podlega szczepieniom ochronnym zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień. Szczepionki są preparatami biologicznymi pochodzenia bakteryjnego lub wirusowego. Jako antygen mają właściwości uodparniające, ale są pozbawione zdolności wywoływania choroby. Podanie szczepionki ma na celu wytworzenie swoistych przeciwciał, „uczulenie” limfocytów T i zainicjowanie pamięci immunologicznej. Tworzy to korzystne warunki obrony w organizmie dziecka w postaci wtórnej i szybkiej reakcji immunologicznej.

Noworodki mają wykonywane dwa szczepienia ochronne w pierwszych 24 godzinach życia:

- przeciwko gruźlicy – BCG,
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – WZW typu B.

Wykonane szczepienie (data, numer i seria szczepionki) będą udokumentować w historii rozwoju noworodka, książeczce zdrowia dziecka, książeczce szczepień i karcie uodpornień.

SZCZEPIENIE BCG

Przeciwwskazania okresowe do wykonania szczepienia:

- masa ciała noworodka poniżej 2000 g,
- wiek ciążowy poniżej 32. tygodnia,
- ciężkie urazy okołoporodowe,
- niedotlenienie wewnątrzmaciczne,
- żółtaczka spowodowana konfliktem serologicznym, zakażenia noworodkowe potwierdzone w badaniu bakteriologicznym,
- ostre stany chorobowe oraz choroby przewlekłe w okresie zaostrzenia, w czasie ich trwania i 4 tygodnie po ustąpieniu ostrych objawów,
- choroby skóry.

Szczepienie noworodka wykonuje się po uprzednim badaniu fizykalnym przeprowadzonym przez lekarza i uzyskaniu pisemnej zgody matki dziecka.

SZCZEPIENIE PRZECIW WZW TYPU B

Kolejnym szczepieniem, jakiemu poddawany jest noworodek, to szczepionka przeznaczona do czynnego uodpornienia przeciw WZW typu B wywoływanemu przez wirus *Hepatitis B*. Szczepienia podstawowe noworodków i niemowląt wykonywane są 3 dawkami szczepionki w cyklu zbliżonym do:

- w pierwszych 24 godzinach życia dziecka
- 7-8 tydzień życia
- przełom 6 i 7 miesiąca życia.

Pierwsza dawka podawana jest w ciągu 24 godzin po urodzeniu (najlepiej w ciągu 12 godzin), jeśli to możliwe jednocześnie ze szczepieniem przeciw gruźlicy.

Przeciwwskazania do wykonania szczepienia WZW typu B:

- infekcja przebiegająca z podwyższoną temperaturą ciała,
- nadwrażliwość na składniki szczepionki,
- niewyrównany stan kliniczny noworodka.

Noworodek matki, która jest HBS dodatnia, powinien otrzymać immunoglobulinę anti-HBS.

Szczepienia są istotne w profilaktyce chorób zakaźnych oraz przyczyniają się do całkowitego wyeliminowania niektórych schorzeń i uzyskania zdrowszego pokolenia.

Publikowane treści mają jedynie charakter informacyjny i nie stanowią porady medycznej, ani nie mogą być traktowane jako porada medyczna, nawet jeśli zostały napisane przez specjalistę.

W PRZYPADKU WĄTPLIWOŚCI SKONSULTUJ SIĘ Z LEKARZEM LUB POŁOŻNĄ.

Piśmiennictwo:

1. Dońka K., Suwała M., Zarzycka D. i wsp.: Postawy i edukacja wakcynologiczna rodziców. *Pielęgniarstwo XXI wieku*, 2018, 17, 3(64), 58–64; 2. Jackowska T.: Stanowisko krajowego konsultanta w dziedzinie pediatrii dotyczące zmian w Programie Szczepień Ochronnych w 2019. *Analiza Przypadków Pediatria*, 2018, 2, 8–11; 3. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2024. Na podstawie art. 17 ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2018 r., poz. 151 i 1669); 4. Bałanda-Bałdyga A., Skurzak A., Iwanowicz-Palus G. i wsp.: Opieka nad wcześniakiem z wybranymi problemami klinicznymi. W: *Opieka nad wcześniakiem* (red. A. Pilewska-Kozak). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009; 5. Kaźmierczak M., Gebuza G., Krasieńska D. i wsp.: Opieka i pielęgnacja noworodka – ocena poziomu wiedzy kobiet po porodzie; 6. Ołtarzewski M.: Badania przesiewowe noworodków w Polsce, *Postępy Neonatologii*, 2018, 24(2), 111–112; 7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego; 8. Szczapa J. Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce. *Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego*, 2019, 55–58; 9. Świątliński J.: Opieka nad zdrowym noworodkiem. W: *Neonatologia i opieka nad noworodkiem*. Tom 1 (red. J. Świątliński). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.